

АДЫГЭ

1923-рэ ильэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

№ 180 (23109)

2024-рэ ильэс

МЭФЭКУ

ЮНЫГЪОМ и 26-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

Мажь

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгеим ихэхъоныгъэхэм якьэкIуаплэхэр

УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэ игуадзэу Дмитрий Чернышенкэмрэ Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Муратрэ зэлукIэгъу тыгуасэ Москва щызэдырялагъ. Гъэсэныгъэм, шIэныгъэм, ныбжыкIэ политикэм, спортым, зеклоном республикэм зыщэгъэушъомбгъуэгъэным епхыгъэ Iофыгъохэм ар афэгъэхыгъагъ.

Джаш фэдэу Адыгеим и Лышхъэу проект шхъалэхэр зэрагъэцакIэхэрэм, республикэм и Мафэу ильэс къэс чъэпыогъум и 5-м хагъэунэфыкIырым гъэхъагъэхэр илэхэу АР-р кызырэкIоллагъэм афэгъэхыгъэу Дмитрий Чернышенкэм кыфилоотагъ.

«Президентэу Владимир Путиным кыгъэуцугъэ пшъэрылхэм ащыц нэбгырэ пэпчъ иамалхэм зыкызылэуагъэхыгъэныр, зэчыишIоу, и Хэгъэгу шуыльэгъоу, шыIэныгъэм кыщыхъухэрэмкIэ пшъэдэкIыж зэрихырэр кыгурылоу ар плугъэныр. Гъэсэныгъэм зыкымыгъэ-Iэтэу ар зэшIопхын плэкIыщтэп. Гъэхъагъэ хэлъэу Адыгеим лъэкъ проектэу «Гъэсэныгъэр» щыпхыращы. Джырэ шапхъэхэм адиштерэ инфраструктурэр, еджэпIакIэхэр республикэм цагъэпсых.

Лъэкъ проектымрэ къэралыгъо программэу «Гъэсэныгъэм зыкыгъэлэтыгъэныр» зыфилоэрэм адиштэу гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организации 8-мэ чIыплэ мини 7-м ехъу ащызэхашчэн ягухэлъ. 2022-рэ ильэсым кыщегъэжыгъэу 2025-рэ ильэсым нэс унэ 30-мэ гъэцэкIэжын IофшIэнхэр арашIыплэнэу рахъухъэ», — кылуагъ Дмитрий Чернышенкэм.

Къумпыл Мурат социальнэ инфраструктурэр зэрагъэцIэжырым кытегушылагъ. Гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэ, спорт псэуалэхэр, культурэмкIэ учреждениехэр республикэм зэрэцIэжыхэрэр ыкIи зэрэагъэцIэжыхэрэр, кIэлэцIыкIу сэнаушхэм IэпыIэгъу зэращыфэхъухэрэр кыIотагъ. «Точка роста» зыфилорэ гупчэхэм, «Квантори-

умхэм», «IT-кубхэм» афэдэхэу 100-м ехъу республикэм кыщызэлэуахыгъ. ШIэныгъэм, литературэм, искусствэм альэныкыокIэ ильэс къэс АР-м и Къэралыгъо шухъафтынхэр аратых.

Республикэм ищыкIэгъэ IофышIэхэм ягъэхъазырын мэхъанэ икIу Адыгеим щыраты. Программэу «Профессионалитет» зыфилоэрэр чанэу пхыращы: гурыт сэнэхъат гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ кластери 2 зэхашагъ. Предприятие 25-рэ студент мини 10 фэдырэ мы программэм кыхэлажэ. Дзэ сэнэхъатхэр алэ кызыщырагъэхъащт гупчэрэ медицинэ кластерэу «ПрофиМед» зыфилоэрэмрэ мы мазэм МыекIопэ къэралыгъо технологическэ университетым кыщызэлэуахыгъэх. Спортым ыльэныкыокIи Адыгеим гъэхъагъэхэр зэришыгъэхэр Дмитрий

Чернышенкэм кыхыгъэщыгъ. ГушIылэм пае, физическэ культурэмрэ спортымрэ апылхэр нахыбэ хъугъэ. Федеральнэ проектэу «Спортыр — шыIэныгъэ шапхъ» зыфилоэрэмрэ проектэу «Бизнес-спринт» зыцIэмрэ адиштэу псэолхакIэхэр зэрашIыхэрэм мыщкIэ ишIуагъэ къэкIо.

ХэушхъафыкIыгъэ дзэ операцием хэлажэхэрэм, Херсон хэкумкIэ Геническэ районым IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэныр анахъэу анаIэ зытырагъэтырэ лъэныкыохэм ащыц.

Зеклоном зегъэушъомбгъуэгъэным, республикэр лъэкъ проектэу «Зеклономрэ хъакIэпэгъокинымрэ» зыфилоэрэм зэрэхэлажырым япхыгъэ Iофыгъохэми шхъафэу зэлукIэгъум сахэплъагъэх. АР-м и Лышхъэу модульнэ хъакIэщхэм яшынкIэ, проектэу «Лэгъонакъэм» диштэу инфраструктурэр гъэпсыгъэнымкIэ, нэмыкI лъэныкыохэмкIэ Iофэу зэшIуахыгъэхэм къатегушылагъ. Мыгъэ гъэмафэ зекло нэбгырэ мин 200 Адыгеим къэкуагъ. БлэкIыгъэ ильэсым джаш фэдэ илэхъан егъэпшагъэмэ, процент 20-кIэ ар нахыб.

«Тэ тишъыпкъэу тапэкIи тызыпылхыщтыр цIыфхэм ящыкIэ-псэукIэ зыкыгъэлэтыгъэнымкIэ Урысые Федерацием и Президент пшъэрылхэу кыгъэуцугъэхэр гъэцэкIэгъэнхэр ары. Федеральнэ гупчэм игукъэкIхэм тарыгуазэзэ, ренэу тилофшIэн зэхэтэщэ. РеспубликэмкIэ мэхъанэшхо зилэ пшъэрылхэм язэшIохынкIэ IэпыIэгъу кызырэтфэхъуэгъэм фэшI УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэ игуадзэу Дмитрий Чернышенкэм лъэшэу тыфэраз. Типшъэрылхэу шхъалэхэм ащыц зеклономкIэ Адыгеим амалэу илэхэм ахэгъэхъогъэныр. Проект шхъалэу Iоф зыдатшIэрэр зыгъэпсэфыплэу «Лэгъонакъэм»

(ИкIэух я 2-рэ нэклуб. ит).

Адыгэ шыашэр зыгъэлэплэу, ащ имэхъанэ ныбжыкIэхэм зэхыгъэшIэгъэным мыпшыжыгъэу пылэ Хъоклон Хъамедэ фэгъэхыгъэ тхыгъэр я 5-рэ нэклубгъом ит.

АР-м и Лышхъэу ипресс-кыулыкIу

Апэрэ чэзыум дэлажьэ

Иофтхьабзэм хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм и Лышхьэу Къумпыл Мурат, АР-м иминистрэхэм я Кабинет и Тхьаматэу Клерэцэ Анзаур, корпорациеу «Туризм. РФ» игенеральнэ пашэу Сергей Сухановыр, пшэадэкыжьэу ыхьы-рэмклэ гьунэпкэ гьэнэфагъэ зилэ обществэу «Мантера-Групп» игенеральнэ пашэу Вадим Трукшиный, инвесторхэр, подрядчикхэр.

Лъэпкэ проектэу «Зеклонымрэ хьаклэ-пэгъоклынымрэ» зыфилорэм чанэу зэрэхэлажьэрэм ишлуагъэклэ Адыгеим зеклонымклэ гъэхьагъэхэр зеришлыгъэхэр зэлуклэм шыхагъэунэфыкыгъ. Модульнэ хьаклэхэр Адыгеим кытэджагъэх, инфраструктурэм зешуомбгъу, зеклонымклэ фэло-фашлэхэр нахь дэгъоу фагъэ-цаклэхэ хьугъэ. Зызыгъэпсэфынэу Адыгеим кьакохэрэм кьазэрэхэуагъэм ишлуагъэклэ лъэныкыо зэфэшхьафхэм-клэ зеклоным епхыгъэ фэло-фашлэхэр нахьыбэу агъэцаклэхэ хьугъэ. Анахь зыгъэпсэфыплэ дэгъухэу хэгъэгум кы-шыхахырэ шьолъыри 5-мэ ясатырэ республикэр хэуцагъ. Блэкыгъэ ильэ-сым егъэпшагъэмэ, процент 20-клэ нахьыбэу зеклохэр мыгъэ гъемафэ Адыгеим кьэклауагъэх. Нэбгырэ мин 200-мэ республикэр зэрагъэлъэгъу. Зыгъэпсэ-фыплэу «Лэгъонакь» загъэпсыклэ, зеклохэм япчъагъэ джыри кыыхэхьощт.

«Мы гъемафэр Адыгеим гъэшлэгъонэу зэрэщыклауагъэр, зеклохэм япчъагъэ нахьыбэ зэрэхьугъэр кыдэплъытэхэмэ, зеклонымклэ республикэм амалыклэхэр илэ зэрэхьугъэм гу лъыотэ. Мэхъанэш-хо зилэ лъэныкыохэм ащыщ зеклонымклэ инфраструктурэм тапэклэ зегъэушомб-гъугъэныр. Къушхьэ зыгъэпсэфыплэу «Лэгъонакь» республикэм ильэгъупхэ чыплэу, ианыхь цыф кляплэу хьущт. Затлупщыклэ, ильэсым кыкылоцл зекло нэбгырэ мин 500-м нэс мыщ шырагъэ-блэгъэн алыкыщт», — кылуагъ Сергей Сухановым.

Адыгеим и Лышхьэу зэрэхигъэунэ-фыкыгъэмклэ, проектым иапэрэ чэзыу джыдэдэм Иоф дашлэ. Ащклэ ищыклэгъэ инфраструктурэр республикэм шагъэпсы. Къумпыл Мурат агу кызыригъэкыжьы-гъэмклэ, инвестиционнэ проектыр пхы-

Москва икорпорациеу «Туризм. РФ» зыфилорэм тыгуасэ щыклогъэ зэлуклэм зыгъэпсэфыплэу «Лэгъонакь» Адыгеим зыгъэпсыгъэным тельытэгъэ инвестиционнэ проектым Иоф зэрэдашлэрэм щыхэплагъэх.

АР-м и Лышхьэу ипресс-кыулыкь

рашы зыхьуклэ, тыкэзыуцухьэрэ дунаим изытет зэщымыгъэкыгъэным лъэшэу гьунэ лъафыщт.

«Мы аужырэ ильэсхэм федеральнэ лэпылэгъоу кытлуклэрэм ишлуагъэклэ зыгъэпсэфыплэу «Лэгъонакь» инфра-структурэ игъэпсынклэ пшэарылхэр

гъэхьагъэ хэлъэу зэшлэтэхых. Корпора-циеу «Туризм. РФ» зыфилорэм, инве-сторхэм алыуачлэ рахьыллэзэ джырэ шапхьэхэм адиштерэ комплексыр гъэ-псыгъэ хьущт», — кылуагъ АР-м и Лышхьэу Къумпыл Мурат.

2024-рэ ильэсым электрическэ, газ

сетхэм апышлэгъэнхэмклэ, псыр алектэ-зыгъэхэрэ ыкли лузыщырэ псэуальэхэм яшынклэ Иофтхьабзэхэр зэрэхьэх. Про-ектым кыдыхэлъытэгъэ псэолъэ-шын-монтаж Иофшлэнхэр зэхэщэгъэнхэм пае апэрэ чэзыум тельытэгъэ Иофхэр аухыгъэх.

Адыгеим ихэхъоныгъэхэм якъэкляуаплэ

(Икляух).

игъэпсын епхыгъэр ары. Дмитрий Чернышенкэр ышхьэклэ а псэолъэшыл-плэм шылагъ, Иофхэр зэрэклорэм зыщи-гъэзоагъ. Лъэпкэ проектэу «Зекло-нымрэ хьаклэпэгъоклынымрэ» зыфилорэм диштэу ищыклэгъэ инфраструктурэр тэгъэпсы. Лъэпкэ парк Джэгокло гъэхь-нэм шышлыгъэным епхыгъэ проектми

Иоф дэтэшлэ. Адыгэ кьуае ифестиваль мыщ тапэклэ щызэхэтцэн тимурад. Мыгъэ нэбгырэ мин 50 фэдиз ащ кьекло-лагъ. УФ-м и Правительствэ илэпылэгъу ишлуагъэклэ нэмык лъэныкыохэу Дмитрий Николай ыкьор зыфэ-гъэзагъэхэм шуклау ыпэклэ ташылы-кыотэ», — кылуагъ Къумпыл Мурат зэлуклэм икляуххэр кызыфыхьысыж-хэзэ.

АР-м и Лышхьэу зэрэхигъэунэфы-кыгъэмклэ, республикэм ихэбзэ кьулы-кьухэм лъэпкэ проектхэмрэ кьэралыгъо программэхэмрэ амалэу кьатыхэрэр кызыфагъэфедэхэзэ, Адыгеим хэхьоны-гъэ егъэшлыгъэным тегъэпсыхьэгъэ амалхэр тапэкли зэрэхьащтых.

«УФ-м и Правительствэ пшэарылхэу кытлуклэхэрэр зэклэ дгъэцэклящтых, федеральнэ гупчэм амалэу кытитыхэрэр

икъоу кызыфэдгъэфедэщтых», — кылуагъ республикэм и Лышхьэу.

Зэлуклэгъум икляухым Дмитрий Чер-нышенкэм АР-м и Лышхьэу пшэарылы зауэ кыфилыгъ. Ахэм ащыщ еджэ-паклэхэу Адыгэ Республикэм шагъэ-псыхэрэм гьунэ алыфыгъэныр.

АР-м и Лышхьэу ипресс-кыулыкь кытыгъэ кьэбархэмклэ ЛЫШЭ Саньет.

Нэбгырэ мини 6-м ехъумэ кьаратыгъ

УФ-м и Социальнэ фонд и Къутамэу АР-м щылэм 2024-рэ ильэсыр кызыхьагъэм кышыублагъэу родовой сертификатым кызыэрэдилытэу, пстэумкли сомэ миллион 21,7-рэ ытыгъ. Нэбгырэ мини 6-м ехъу ар зыфэклауагъэр.

Мы сертификатым бзылфыгъэу сабий ежэрэм зышлыплъэщтхэ учреждениер, клэлэцыкыр кызыщыхьущтыр, ащ ыныбж ильэс мэхуфэклэ медицинэ уплэкълун-хэр зыщыкыушхэу лэаплэр ежэ-ежырэу кыыхынын амал кыреты. Ар электрон-нэ шыклэм тетэу гъэпсыгъэ.

— Бзылфыгъэу урысые гражданствэ зилэм е лэклэ кьэрал кыкылыгъэу тыхэ-гъэу щыпсэунэу фытыныгъэ зэратыгъэм

мы тхылыр кытефэ. Мы сертификатымклэ шлоклэ зымылэ медицинэ страхо-ванием кыыхыуытэу псауныгъэм икьэ-ухъумэн фэгъэзэгъэ организациехэм фэло-фашлэу агъэцаклэхэрэм аплэ птын плэкыщт. Бзылфыгъэу сабий ежэрэм ыпклэ хэлъэу Иоф зышлэрэ учреждением зыфигъэзагъэмэ, сертификатыр ыгъэ-федэн ыпэкыщтхэ. Ащ имызакъоу, тхылым кыдыллытэрэ ахьщэр кьалып-

хын плэкылынэу щытэп, — кылуагъ УФ-м и Социальнэ фонд и Къутамэу АР-м щылэм ипашэу Мэшплэкьо Хьамидэ.

Сертификатыр псауныгъэм икьэухъ-мэн фэгъэзэгъэ учреждениехэр ары зыгъэхьащырэу. Кьэралыгъо фэло-фашлэхэм япортал ар кырагъахьэ. Ащ тапонищ хэхьэ. Ахэмклэ бзылфыгъэу сабий ежэрэм изытет зышлыплъэ-

хэрэм, клэлэцыкыр кызыщыхьугъэм, лэаплэу зэпхыгъэм яфэло-фашлэхэм атефэрэр птынэу щыт.

Мы лъэныкыомклэ упчлэ зилэр УФ-м и Социальнэ фонд и Къутамэу АР-м щылэм специалистхэм кьафитеон ыльэ-кыщт. Телефонхэр: 8(800)200-01-48. Блыпэ — мэфэку мафэхэм сыхьатыр 9-м кышыублагъэу пчыхьэм сыхьатыр 6-м нэс, бэрэскэшом 9-м кышыубла-гъэу 5-м нэс Иоф ашлэ.

Джащ фэдэу социальнэ хьытыум тит: <https://vk.com/sfr.respublikaadigeya>, <https://ok.ru/group/70000001891168>, <https://t.me/osfrrespublikaadigeya>.

УФ-м и Социальнэ фонд и Къутамэу АР-м щылэм ипресс-кыулыкь.

Зэпахырэ узхэм нахь зыкълэты

Зэрэ Урысые фэдэу, пэтху-лутхур ыкIи гриппыр, короновирусыр кызеузыхэрэм япчъагъэ икIыгъэ тхъамафэм Адыгеими нахь зыкълэтыгъэу агъэунэфыгъ. Бжыхъэ лъэхъаным ар инешан. Гъэмэфэ фабэм пкыинэ-лынэр есагъэу, джы жьым шынэгъакIэ клэлъэу, фабэри нахь ехэу зыригъажьэклэ, вирусхэми нахь заушъомбгъу ыкIи цыфхэми ахэр нахь псынклэу «кыаубытых».

Етлани ащ изы ушъхъагъухэм ащыщ клэлэеджаклохэри, студентхэри, еджэныр зэрэрагъэжъыгъэм кыхэкIыклэ, благъэу зэхахъэхэ зэрэхугъэр. Цыфхэр нахьбэу зэхахъэхэ къэс, узхэр зэрэзэпахырэри нахь псынклэ мэху.

Юшъынэ Сусан

узхэм защаухъумэнэу. Зэпахырэ узхэр кызеузыхэрэм япчъагъэ хэхъуагъ нахь мышIэми, джыри гумэкIыгъо дэдэу Iофым эпидемиологхэр халпъэхэрэп. Къэсымаджэхэрэм япчъагъэ хахъоу зэрэригъэжъагъэм ушъхъагъоу фэхъурэр ом изытетрэ цыфым ыпкышъол икIоу узым зэрэпэмьуцужьырэмрэ. ИщыкIэгъэ пэшIорыгъэшъ Iофт хъабзэхэр

цыфхэм зэрахъанэу, япсауныгъэ нахь фэсакъынхэу къяджэх. Жыы къабзэм мэхъанэ иI. Унэ кIоцIхэм бэрэ жыы къабзэ арыбгъэхъан фае – вирусыр ащ нахь макIэ ешы. Пэтху-лутху нэшанэхэр яIэ зыхъукIэ, медицинэ учредениеу зэпхыгъэхэм зафагъэзэн зэрэфаер агу къагъэкIыжы.

Пчъагъэхэм къагъэлягъорэр

Мы зэпстэуми ялытыгъэу республикэм эпидемиологием изытет тыщыкIэупчIагъ щэфаклохэм яфитыныгъэхэр ыкIи цыфым игупсэфыныгъэ кызухъумэгъэнхэмкIэ Федеральнэ къулыкIум и ГъэлорышIапIэу Адыгэ Республикэм щылэм.

Эпидемиологием пьыплъэнымкIэ отделым ипашэу Гурген Авакян кызеузыагъэмкIэ, тызхэт илъэсым ия 38-рэ тхъамафэ изэфэхъысыжъхэм уахаплъэмэ, пэтху-лутхур ыкIи короновирусыр кызеузыхэрэм япчъагъэ хэхъуагъ, ау эпидемие гъунапкъэхэм анэсыгъэп.

— ИкIыгъэ тхъамафэм пэтху-лутхур нэбгырэ 933-мэ къяузыгъэу агъэунэфыгъ. Ар эпидемие гъунапкъэм процент 35,1-кIэ нахь макI, ау ащ ыпэрэ тхъамафэм ебгъапшэмэ, процент 39,6-кIэ нахьыб. Къалэу Мыекъуапэ иштэмэ, пэтху-лутху епхыгъэу гъогогъу 214-рэ медицинэ учредениехэм зафагъэзагъ, эпидемие гъунапкъэм процент 52,5-кIэ ар нахь макI. Мы пчъагъэм ухаплъэмэ, нэбгырэ 933-м щыщэу 482-р ныбжэ зилэх, адрэ 451-р – кIэлэцIыкIух. Гриппыр къяузыгъэу агъэунэфыгъэп. Ау я 38-рэ тхъамафэм короновирусыр кызеузыагъэхэм ахэхъуагъ, нэбгырэ 15-мэ ар къяузыгъэу агъэунэфыгъ, — **КыIуагъ Гурген Авакян.**

Щэфаклохэм яфитыныгъэхэр ыкIи цыфым игупсэфыныгъэ кызухъумэгъэнхэмкIэ Федеральнэ къулыкIум и ГъэлорышIапIэу Адыгэ Республикэм щылэм илIыкIо цыфхэм зафагъэзэ зэпахырэ

Юшъынэ Астъан

Вакцинэм ихэлъхъан рагъэжъагъ

Юныгъом кыщегъэжъагъэу гриппым пэуцужьырэ вакцинэм ихэлъхъан епхыгъэ Iофтхъабзэр Адыгэ Республикэм щырагъэжъагъ ыкIи ар шэкIогъум нэс кIошт.

Гриппыр — псынклэу зэпахырэ ыкIи зызыушъомбгъурэ узхэм ащыщ. ГухэкI нахь мышIэми, бэхэм мыр уз кызеузыагъо альпытэ. Ау нэмыкI пэтху-лутху узхэм зыбгъапшэкIэ, кынэу цыфым зэрэпэкIэкрыэм дакIоу, уз хьылъэхэр хэзыыхэрэри, зидунай зыхъожьыхэрэри щылэх.

Зигугъу тшырэ зэпахырэ узыр жъу-гъэу кызежъэрэр бжыхъэ класэр ыкIи клэмэфэ лъэхъаныр ары. Мэхъанэ зилэр эпидемиер къемыжъэзэ вакцинэр зыхъабгъэлыхъаныр ары. ТхъамэфитIу зыте-шэкIэ пкышъолым икIэухъумэн ащ регъажъэ ыкIи илъэс псаум ащ кIуачIэ иI.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр кызухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ иштат хэмьт врач-эпидемиолог шъхъалэу Шъэожъ Альбинэ кызеузыагъэмкIэ, мы уахътэм республикэм пстэумкIи гриппым пэуцужьырэ вакцинэ зэхэлъхъэгъу (дозэ) мини 135,2-рэ кыIэклэхъагъ, ащ щыщэу мин 61-рэ фэдизыр кIэлэцIыкIухэм апаI.

— *Вакцинацием нае агъэфедэхэрэр Урысыем кыIащIыгъэ препаратхэу «Совигрипп» (валентни III-у зэхэт), «Ультрикс квадр» (валентни IV-у зэхэт) «Флю-М» (валентни III), зыфилохэрэр ары. Пэтху-лутхур ыкIи гриппыр кыIомыутэкIынхэмкIэ вакцинэхэм яшIогъэишхо*

Мы уахътэм республикэм пстэум-кIи гриппым пэуцужьырэ вакцинэ зэхэлъхъэгъу (дозэ) мини 135,2-рэ кыIэклэхъагъ, ащ щыщэу мин 61-рэ фэдизыр кIэлэцIыкIухэм апаI.

къэкIо. Джыри узым нахь зиушъомбгъунэу римыгъажъэзэ вакцинэр зыхъабгъалъхъэмэ нахьышIу. Ащ цIыфым иммунитет ыгъэпэтэцт, ишIуагъэ кымыкIоцтмэ, зыпари зэрар

кыыхъыцтэп. ЕгъэзыгъэкIэ вакцинэр зымы халъхъацтэп, ау къагурыIоу нахьыбэмэ ахатлъхъэмэ, бэкIэ нахь дэгъу. Арышъ, кIэлэцIыкIухэр, псынклэу сымэдэжэнхэм ищынагъо зышъхъарытхэм къахиубытэхэрэри кызеузыагъэхэм тежъугъэгъушъыс! — **хигъэунэфыкIыгъ Шъэожъ Альбинэ.**

Республикэм эпидемиолог кызеузыагъэмкIэ, **Юныгъом и 19-м ехъулэу гриппым пэуцужьырэ вакцинэр нэбгырэ мин 61,5-м ехъурэмэ ахалъхъагъ,**

Юшъынэ Сусан

ащ щыщэу мин 23-рэ фэдизыр — кIэлэцIыкIух.

Анахь щынэгъо штаммхэм апэуцужьы

Гриппым ивирус зэпымыоу зызэблэху, арышъ, ащ диштэу эпидемием зызыиушъомбгъурэ лъэхъаныр къемыжъэзэ вакцинэм изэхэлъыкIи хэлпъэжъых, хэгъэхъожьынхэр фашIых. Шъэожъ Альбинэ кызеузыагъэхэмкIэ, мыгъэ тишъолыр нахь кыщекIокIыцтэу агъэунэфыгъэ грипп лъэпкъхэм мы вакцинэхэр апэуцужьых, сыда плэмэ ахэр валентни 3 — 4-у зэхэтых.

— *Эпидемиологхэм зэрагъэнафэрэмкIэ, мы илъэсым нахь кыщекIокIыцтхэр грипп лъэпкъэу A(H1N1)-р («свиной» гриппкIэ еджэх) ыкIи ащ ехьыщыр лъэп-*

къэу A(H3N2)-р («гонконгский» раIо) ары. ТIуми ахэлъ вирусхэм вакцинэу зигугъу кытIыгъэхэр апэуцужьых, — **кыыхыгъэщыгъ Шъэожъ Альбинэ.**

Ковидым пэуцужьырэ вакцинэ зэхэлъхъагъу 1420-рэ псауныгъэр кызухъумэгъэнымкIэ Министерствэм кыIэклэхъагъ. Мыр джыдэдэм экIэми ахалъхъан фаеу щытэп, зипсауныгъэкIэ щынагъо зышъхъарыт купхэм нахь афэгъэхъыгъ. Сыда плэмэ ыпэрэ лъэхъанхэм афэмьдэу, джы короновирусыр псынклэу апэкIэклэ.

Прививкэ зышIын гухэлъ зилэхэр зыщыпсэхэрэ чIыплэм епхыгъэ Iэзэплэхэм якIолэнхэ фае ыкIи Юныгъо-чъэпыогъу мазэхэр ащкIэ нахь дэгъух. Сыда плэмэ сьд фэдэрэ зэпахырэ узи анахъэу зыкызиIэтырэр шэкIогъум ыкIэм кыщегъэжъагъэу тыгъэгъазэм хахъэу ары. Гъэсэныгъэм иучредениехэм ащеджэрэ кIэлэцIыкIухэм вакцинэр ахэзылхъэрэр ахэм япхыгъэ Iэзэплэхэм яIофышIэхэр арых. Джащ фэдэу къоджэ псэуплэхэм ащыпсэхэрэм район гупчэ сымэджэцхэм е фельдшер-мамыку Iэзэплэхэм зафагъэзэн альэкIышт.

ЮШЪЫНЭ СУСАН.

Унагъом и Ильэс

Мэхъанэшхо зилэ Иофыгъох

«Унэгъо зэгурыложьыр демографиюм ыльапс» зыфилорэ шьолыыр форумыр мы мафэхэм шылагъ. АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, министрэхэм я Кабинет и Тхьаматэ игуадзэу, финансхэмклэ министрэу Виктор Орловыр, хэбзэ кьулыкьухэм япащэхэр Иофтхьабзэм хэлэжыагъэх.

АР-м и Лышхъэ ыцэккэ кьызэрэу-гъоигъэхэм шуфэс къарихыгъ Виктор Орловым. Унагъом имэхъанэ зыкьегъэ-лэтыгъэным фэгъэхьыгъэ Иофтхьабзэхэр республикэм зэрэщызэхашэхэрэр ипэ-ублэ гушыгъ ащ кьышыгыгъэхыгъ.

— Форумыр зыфэгъэхьыгъэр ауко-дыеу кьыхэхыгъэп. Республикэм щыпсэ-урэ цыфхэр нахьыбэ хьунхэм, ахэм кьагъашлэрэм хэхьоныр, унагъохэм лэ-пылэгъу ягъэгъотыгъэныр пшьэрыл шьхьалэу кьэуцухэрэм ащыщ. 2024-рэ ильэсыр унагъом и Ильэсэу Урысыем и Президент зэригъэнэфагъэм мэхъанэ-шхо ил, унагъом имэхъанэ нахь зыкье-гъэлэтыгъэнымклэ ишлуагъэ кьэккюшт.

Виктор Орловым кьызэриуагъэмклэ, Адыгеим сабий зэрыс унэгъо мин 56,6-рэ ис. Сабийбэ зилэ унагъохэм япчъагъэ хэхьо, ахэм къэралыгъо лэ-пылэгъу арагъэгъоты, зыщыклагъэхэм социальнэ фэло-фашлэхэр афагъэцаклэ, ахэм джыри ахагъэхьон мурад ял.

— Мы аужырэ ильэсхэм сабийбэ зэрыс унагъохэм лэпылэгъу агъотыхэрэм ащыщ яцэнэрэ ыкли ащ кьыккэлыкьлорэ сабийм пае зэтыгъо ахьщэр 2025-рэ ильэсым кьыщегъэжыагъэу сомэ мин 50-м ычлэпкэ мини 100 зэрэхьурэр. Сабий кьэхьугъагъэхэм ящыккэгъэ пкы-гъохэр — курэжыыхэр, плэкlorхэр кьазычалахын алэкышчт члэплэхэр кьызэлэуахыгъэх. Гъот маклэ зилэ унагъо-хэм арыс клэлэцлыкьухэм яегъэджен ильэсым тефэрэм ипроцент 30-р кьа-фызэклагъэккюжы, ильэсыккэ еджэгъум ехьулэу сабийбэ зэрыс унагъохэм лэ-пылэгъу афэхьух, — кьылуагъ Виктор Орловым.

УФ-м и Президентэу Владимир Пу-тиным Федеральнэ Зэлүклэм фигъэхьы-гъэ Джэпсальэм мы лъэныкъом епхыгъэ пшьэрылхэр хэтых, ахэм язэшлохын ыкли лъэкпъ проектыккэхэм ягъэхъазы-рын Адыгеим зэрэщылъагъэкьуатэрэр министрэхэм я Кабинет и Тхьаматэ игуадзэ кьылуагъ. Проектхэм ыкли уна-шъохэм ягъэпсынклэ цыфхэм яшлш, ягугъэхэр ары лэубытыплэ ашыгъэхэр.

— Сабийхэр нахьыбэу кьэхьунхэм,

гъот маклэ зилэу республикэм исхэр нахь маклэ шыгъэнхэр, цыфхэм кьагъа-шлэрэр нахьыбэ хьуным афэгъэхьыгъэ гумэкьыгъохэм непэ тарыгушчлэшт. Зигъо кьэсыгъэ Иофыгъохэу ахэр шытых. УФ-м и Президент кьыгъэуцугъэ пшьэ-рылхэм язэшлохын ыкли тишъолыыр хэхьоньгъэхэр ышлынхэм ахэр афэло-рышлэщтых, — кьылуагъ Виктор Орло-вым.

Унэгъо зэгурыложьхэм ящылэккэ-псэ-уклэ шапхэхэр зэгъэшлэгъэныр, унагъом исоциальнэ мэхъанэ кьэлэтыгъэнымклэ еклорлаккэхэр кьыхэхыгъэнхэр, шьолы-рым щыпсэурэ унагъохэм ящылэккэ-псэ-уклэ нахьышлу шыгъэнымклэ амалыккэхэр кьэгъотыгъэнхэр пшьэрыл шьхьалэу форумым зэрилэр нэужым Владимир Нарожнэм кьыхыгъэхыгъ. Тызхэт ильэ-сыр унагъом и Ильэсэу зэрэщытым ишлуагъэккэ мы лъэныкъом фэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэхэр нахьыбэу шылэ зэрэхьугъэр ыкли аужырэ ильэсхэм социальнэ лэпылэгъум мэхъанэ ин зэрэ-ратырэр ащ кьылуагъ.

Сабыеу кьэхьухэрэм япчъагъэ хэхьо-ным ыкли гъот маклэ зилэхэм кьащыгъэ-клэгъэным апае шьолырым щызэшлуа-хырэ Иофыгъохэм кьатегушылагъ АР-м Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоньгъэм-рэккэ иминистрэу **Мырзэ Джанбэч**.

— Демография Иофхэр нахьышлу шыгъэнхэр пшьэрыл шьхьалэу тилэхэм ащыщ. Ар гъэцэккэгъэным фэшл сабыеу кьэхьухэрэм япчъагъэ, зидунай зыхьо-жыхэрэм ыкли шьолырым щыпсэунэу кьэккюжыыр зыфэдизыр кьыдэлъытэ-гъэнхэ фае. 2020-рэ ильэсым нэс зи-дунай зыхьожыыхэрэм япчъагъэ нахь маклэ хьугъагъэ, ау ковидым ыпкь кьыккыккэ 2020 — 2021-рэ ильэсхэм ащ етлани зыккылыгъ. Джащ фэдэу сабы-еу кьэхьухэрэм япчъагъэ нахь маклэ мэхьу. Ар ыпэрапшлэу зэлъытыгъэр зэхэккыжырэ унагъохэр нахьыбэ зэрэхьугъэр ары. Кьызэрэтшлшлэрэмклэ, ушъхьагъу шьхьалэу ащ илэр унэгъо ныбжьыккэхэм псэуплэ ягъэгъотыгъэным епхыгъэ кьиныгъохэр ары. 2021-рэ ильэсым кьыщегъэжыагъэу зэхэккыжы-

рэ унагъохэр нахьыбэ мэхьу. Джащ фэдэу ыпэккэ унагъохэм сабий 5-м нахьыбэ арысыгъэмэ, джы зы е тлу нахь ялэп. Илэсипшлэ зэфэхьысыжыхэр пшыхэмэ, зы сабий е тлу зилэхэр нахь маклэ хьугъэх, ау сабийщ кьызыфэхьу-гъэхэм япчъагъэ хэхьугагъ, — кьылуагъ **Мырзэ Джанбэч**.

2021-рэ ильэсым клогъэ клэтхыккыжы-ным кьызэригъэлъэгъуагъэмклэ, ильэс 18-м нэмысыгъэ клэлэцлыкьухэр зэрыс унэгъо 56622-рэ республикэм щэпсэу, зы сабий е тлу зилэхэр процент 85,3-рэ мэхьу, лъфыгышч зилэхэр процент 14, сабийплл е нахьыбэ зилэр процент 0,7-рэ нылэп.

Кьыхэхьыгъэн фае, мы аужырэ ильэсхэм бзылфыгъэхэу ильэс 20 — 29-рэ зыныбжьыхэу апэрэ ыкли ятлонэрэ сабий кьызыфэхьухэрэм япчъагъэ про-цент 39-ккэ нахь маклэ хьугъэ, ау ильэс 30-м кьыщегъэжыагъэу 45-м нэс зыныб-жьыхэу яцэнэрэ ыкли япллэнэрэ са-бийхэр кьызыфэхьухэрэм процент 45-ккэ ахэхьугагъ.

Республикэм сабыеу кьышыгъухэрэм нахьыбэ хьунхэм фэшл Адыгеим и Лышхъэ иунашъоккэ ильэс 26-м нэмы-сыгъэ бзылфыгъэхэу апэрэ ыкли ятлонэрэ сабий кьызыфэхьухэрэм зэтыгъоу сомэ мин 25-рэ араты, джащ фэдэу, ыпшъэккэ кьызэрэщытлуагъэу, сабий зэрыс уна-гъохэм ящылэккэ-псэуккэ нахьышлу шы-гъэным фэшл 2025-рэ ильэсым кьыщегъэжыагъэу яцэнэрэ сабий кьызыфэхьу-хэрэм сомэ мини 100 зэтыгъоу аратэу аублэшт, ащ нэмыккэ лэпылэгъухэрэ агъэнэфэх.

— Демография епхыгъэ Иофыгъо шьхьалэхэм ащыщ республикэм щыпсэу-хэрэм нахьыбэ кьагъэшлэныр. Икыгъэ ильэсым цыфхэм кьагъашлэрэм хэ-хьугагъ, гурытымклэ ильэс 75-м ехьугъ.

Мы лъэныкъомклэ пшьэрыл гъэнэ-фагъэхэр шылах. 2030-рэ ильэсым нэс республикэм щыпсэухэрэм кьагъашлэрэр ильэс 79-м нэсын фае. Мы лъэхъаным Адыгеим нэбгырэ мин 500 щэпсэу, а пчъагъэр 2030-рэ ильэсым ехьулэу мин 505-м нэсынэу тэгугъэ, — кьылуагъ **министрэм**.

Унагъохэм псэуккэ амалэу ялэр нахьышлу шыгъэным тегъэпсыхьагъэу социальнэ зэзэгъыныгъэхэр лэубытыплэ кьызыфашыхэзэ, къэралыгъо социальнэ лэпылэгъу республикэм зэрэцарагъэгъо-тырэр Мырзэ Джанбэч кьыхыгъэхыгъ. Нэмыккэ Иофыгъо зэфэхьысхьафхэм язэ-шлохынкли республикэм ис унагъохэм лэпылэгъу зэрафэхьушчхэм ыуж зэрит-хэри кьылуагъ.

Нэужым мы лъэныкъомклэ цыфхэм яшлшлэхэм язэфэхьысыжы министрэм кьышыгъэ. Кьызэрэнэфагъэмклэ, зэупчы-гъэхэм языпланэм унагъо ашлэн мурад ялэп, ахэр анахьэу кьэзыгъэуцухэрэр ахьщэккэ зэрэфэхьысхьафхэр ары. Арэу щытми, зэупчыгъэхэм янахьыбэм уна-гъо пшлэныр ыкли сабий иуленыр анахь шьхьалэу алытагъ. Ипотекэм техьорэр нахь маклэ ашлэу, специалист ныбжьы-ккэхэм Иофшлэплэ члэплэ дэгъухэр ара-гъэгъоты зыхьуккэ ыкли джэгум пэлухьашт зэтыгъо лэпылэгъур аратэу кьызырагъа-жъэккэ, унагъо зышлэнэу фаехэм япчъа-гъэ нахьыбэ хьунэу зэупчыгъэхэм алытагъ.

Унагъохэр зэрэзэхэккыжыхэрэм ушъ-хьагъу шьхьалэу фэхьугъэу алытагъэр псэуплэ тэрэз зэрамылэр, зэшхьэгъусэ-хэм яшлшлэхэр зэрэзэтемыфэхэрэр, шьон пытэхэм зэрэшъохэрэр ыкли яшъхьэгъу-сэхэм зэрафэхьысхьафхэр ары.

Цыфхэм зэралыгъэрэмклэ, сабийхэр нахь маклэу кьэхьу зыккэхьугъэр бзыл-фыгъэхэм япсауныгъэ изытет кьызэрэ-щыккэрэр ыкли псэуплэ зэрамылэр ары. Сабий ялэнымклэ зышлуагъэ кьэккlorэ лъэныккэхэм ащыщых ны мылкур, псэуплэ зэрагъэгъотынымклэ сертифика-тыр ыкли лэжэпккэ иныр.

Нэужым форумым хэлажыэхэрэр купи 9-у гошыгъэхэу Иоф ашлагъ. Ахэм ахэхьа-гъэх гъэцэккэклэ хабзэм икьулыкьу зэфэхьысхьафхэм ялыккlorхэр, Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутатхэр, муни-ципальнэ образованиехэм ыкли кьоджэ псэуплэхэм япащэхэр, общественнэ, дин организациехэм ахэтхэр.

Командэхэм Иофыгъо зэфэхьысхьафхэм-клэ яеплыккэхэр кьалонхэ фэягъ, ахэм ащыщых гъот маклэ зилэхэр нахь маклэ шыгъэнхэм пае пшлэн фаер, унагъохэр нахь зэтегъэпсыхьагъэ хьунхэм, са-бийхэр нахьыбэу кьэхьунхэм афэшл хэккыплэу шылахэр, нэмыккхэр. Иофтхьа-бзэм иккэуым купхэм мы лъэныккэхэм Иофыгъо 52-рэ игъоу альэгъугъэу кьы-хагъэхыгъ, ахэм экспертхэм уасэ афашыгъ.

Сурэтхэр: АР-м Иофшлэнымклэ ыкли социальнэ хэхьоньгъэмклэ и Министрств.

ХЪОКІОН Хъамед:

Сызэрэадыгэм сегъэгушхо

Адыгэ шэн-хабзэхэр зыгъэлэплэрэ, зыхуэмэрэ унагъоу республикэм исхэм ащыщ Хъокіонхэм яунагъо. Еджэркъуае щыщ Хъамедэрэ Фаризэтрэ зэрэадыгэхэм рыгушхохэу нydальфыбзэм, адыгэ культурэм якъэхуэмэн фэлажъэх. Ахэр зызэдэпсэхэрэр бэмышлэу илъэс 40 хуыгъ. Къыткыгъуэхэрэ лэужхэм ящысэтыхыплэхэу зэшхъэгъусэхэр мэлсэх.

«Адыгагъэр бзэгум телъ закъоклэ икъурэп, уищыгъынкли, уигъэпсы-клэкли, уишэн-хабзэхэмкли ащ удиштэжъын фае. Сызэрэадыгэм сегъэгушхо. Адыгэ хульфыгъэр зыфэдагъэр, лыхъужъныгъэу зэрехъэщтыгъэр тарихъым хэхагъ. Тинахъыжъхэм къытфагъэнагъэм уасэ фэтшызы, хэдгъахъозэ тыпсэун фае».

шэн-хабзэхэр мафэ къэс зэрагъэфедэщтым, къаклэхъухъэгъэ лэужхэм ахэр зэрарагъэшлэщхэм, ахэм атетэу плугъэнхэм юж итых. Тилъэпкъ ищылэклэ-псэуклэ, икультурэ, ишэн-хабзэхэм афэгъэхыгъэу амалэу ялэмклэ лфхъабзэхэр зэхашх.

2015-рэ илъэсым къыщегъэжъагъэу Еджэркъуае дэт культурэм и Унэ ипашэу Хъамедэ лф ешлэ. Ипшэрылхэр зэрифэшъуашэу зэригъэцаклэхэрэм даклоу ежъ ишоигъоныгъэклэ къыткыгъуэхэрэ лэужхэм адыгэ шэн-хабзэхэр къызылотыкырэ зэхашхэхэр афызэхешх, Кошхъэблэ районым ит гурыт еджаплэхэр ыкли клэлэцлыкы лыгъыплэхэр къыкыгъэхэзэ адыгэхэм якультурэ фэгъэхыгъэ къэбархэр къафелуатэ, адыгэ шъуашэм

идэхагъэ арегъэлэгу, мэхъанэу илэр альегъэлэсы. Джащ фэдэу кузэклет илэу ащ регъэтлысхъэхэш, адыгэхэм шым уасэу фашыщтыгъэр, ныбджэгъушлоу зэрялагъэр къафелуатэ.

— Тиунагъоклэ шыр тиныбджэгъоу къэтэхы. Мэзитшл нахъ сымыныбжъэу сятэшым ащ сызэрэтыригъэтлысхъэгъагъэр бэрэ къалотэжъыщтыгъ. Сицлыкыгъом къыщегъэжъагъэу ахэм сахэтэу къэсхыгъ, шлу сэлъэгъух, цыфым фэдэу лышых. Непэрэ мафэм шитф си. Къуаджэм дэс клэлэцлыкыгъуэр къэклогъэш, ахэм атесэгъэтлысхъэх, уанэр зэрэтеплъхъащтыр, кузэклетыр зэрэзеклэтишлэщтыр ясэгъашилэ. Шы нэпчэ тишэрылгъэнэфагъэ ил, гуцылэм пае, Къаймэт илъэсикл хуыгъэу си-ныбджэгъу шытыккэм фэдэу си-гъус. Зекло сырэкло, шыгъачъми сахэлажъэу мэху. Бэмышлэу Кошхъаблэ къыцысцэфыгъэ шы фыжъыр бэрэ клэлэцлыкыгъуэр ясэгъэлъэгъу. Кавказым и Лыжъ Щтыргъуклэу зэсэфанэ, мэфэклым мэхъанэу илэр къафэсэуатэ, — **Ело тигуыщылэгъу.**

Хъокіонхэм яунагъо шым мэхъанэу

ритырэр къыушыхъатыгъ Хъамедэ ыш иккы кузэклетхэмклэ нысэ къызэрищэгъэр. Зым пчынаохэр исыгъэх, адрэм ныбжыкыгъэр рагъэтлысхъэгъагъэх. Адыгэ шэн-хабзэхэм атетэу джэгур ашыгъагъ.

— Адыгагъэр бзэгум телъ закъоклэ икъурэп, уищыгъынкли, уигъэпсы-клэкли, уишэн-хабзэхэмкли ащ удиштэжъын фае. Сызэрэадыгэм сегъэгушхо. Адыгэ хульфыгъэр зыфэдагъэр, лыхъужъныгъэу зэрехъэщтыгъэр тарихъым хэхагъ. Тинахъыжъхэм къытфагъэнагъэм уасэ фэтшызы, хэдгъахъозэ тыпсэун фае. Непэрэ тиныбжыкыгъуэр нydальфыбзэр зэралэклэзырэр гымэ-кыгъо шхъалэу лэпкъым илэхэм ащыщ, ащ тызэгъусэу тыдэлэжъэн фае. Адыгэ шэн-хабзэхэм, шъуашэм ядэхагъэ зэрэдунаеу зэлъашилагъ, — **Ело тигуыщылэгъу.**

2010-рэ илъэсым апэрэ адыгэ шъуашэ шлухъафтынэу къызэрэратыгъагъэр тигуыщылэгъу къелуатэ. Джащ къыщыублагъэу шэнышлу фэхъугъэу лфхъабзэ зэфэшхъафхэм ахэлажъэ зыхъуклэ ар зыщелъэ, осэ ин фешлы.

— Адыгэ шъуашэр цыгъын къодыеу цытэп. Зэрэдунаеу идэхагъэ зэлъашилагъ, тинахъыжъ пашэхэм ар ащыгъыгъ, хышъэм хэхагъ. Бзылфыгъэм идэхагъэ, лэдэбэу хэлъыр, ышхъэ зэрилъытэжъырэр, хульфыгъэм иллыгъэ, лытэныгъэ тефэу, ухъумаклоу зэрэщытыр къегъэлъагъо. Адыгэ хульфыгъэм лэпкъ шъуашэр цыгъ зыхъуклэ, ителлэ нэмикл шытыккэ мэху. Ар зызыщылэагъэм къыщегъэжъагъэу сидунэ-еплъыклэ зэхъоклыгъэ хуыгъэ, — **Ело тигуыщылэгъу.**

Зылъэгъурэ пстэумэ агъэшлагъозэ, лэшлэгъу пчыагъэхэр зэпчызэ адыгэ шъуашэр непэ къыднэсыжыгъ. Ащ тарихъэу пылър, пкъыгъоу хэлъхэр, зыхашыкыщтыгъэхэр ныбжыкыгъэхэм ашлэн, мэхъанэ ратын фаеу тигуыщылэгъу зэрилъытэрэр къылуагъ.

Хъокіон Хъамедэ адыгагъэм фэгъэхыгъэ лфхъабзэу зэхашхэхэрэм игуапэу ахэлажъэ. Адыгэ Хасэм илъэс пчыагъэ хуыгъэу хэт. Бэмышлэу Дунэе Адыгэ Хасэм игъэцэкклэко комитет хэгъэхъагъ.

Шъугу къэдгъэкыжъын, мыгъэ адыгэ шъуашэм и Мафэ неущ, Юныгъом и 27-м, республикэм шыагъэунэфыкыщт.

Я 4 — 5-рэ нэклибгъохэр зыгъэхъазырыгъэр ДЕЛЭКЪО Анет.

Сурэтхэр: Хъокіон Хъамедэ ихъарзынэщ.

Хъамедэ Схъатбый ыкьор Кошхъэблэ районым имызакъоу, республикэм лфхъабзэу шызэхашхэхэрэм чанэу ахэлажъэ. Пэсэрэ лъэхъаным тинахъыжъхэм адыгэ шъуашэр зэращыгъыщтыгъэм фэдэу, уасэ фишлэу ар ренэу шыгъ.

Файзэт дэкло лэпэлэс, шыгъын зэфэшхъафхэр зэридырэм нэмиклэу ежъ—ежъырэу зэригъэшлагъэу лэпкъ шъуашэхэр ащ ешых. Бзылфыгъэм ылапэ къыпыкыгъэ шъуашэхэр клэлэцлыкы лыгъыплэхэм, гурыт еджаплэхэм ащэгъэфедэх, илэпэлэсэныгъэ районым шызэлъашилагъ.

Хъокіон Хъамедэрэ Фаризэтрэ адыгэ

«Адыгэ шъуашэр цыгъын къодыеу цытэп. Зэрэдунаеу идэхагъэ зэлъашилагъ, тинахъыжъ пашэхэм ар ащыгъыгъ, хышъэм хэхагъ. Бзылфыгъэм идэхагъэ, лэдэбэу хэлъыр, ышхъэ зэрилъытэжъырэр, хульфыгъэм иллыгъэ, лытэныгъэ тефэу, ухъумаклоу зэрэщытыр къегъэлъагъо».

Программэр зэрагъэцаклэрэр

АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат пшэрыль кызэрэфишыгъэу, шьолыр Парламентым и Тхаматэу Владимир Нарожнэм гъэстыныпхъэ шхуантлэр цыфхэм алектэгъэхъэным фэгъэзэгъэ штабым изэхэсыгъо зэрицагъ.

Иофхъабзэм хэлэжъагъэх АР-м иминистрэхэм я Кабинет ипачэ игуадзэу Лыхъэсэ Махъмудэ, экономикэ хэхъоныгъэхэмкIэ ыкли сатыумкIэ министру

Шэуджэн Заур, акционер обществэу «Газпром газораспределение Майкоп» ипачэу Екхутэки Аслъан. Видеоконференция шыклэм тетэу зэхэсыгъом кы-

хэлэжъагъэх муниципальнэ образованиехэм япачэхэри.

УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр клэщакIо зыфэхъугъэ программэу

«социальнэ догазификацием» фэгъэхъыгъэм кыдыхэлъытэгъэ ИофшIэнхэр зэрэпъыкIуатэхэрэр ары анахъэу зигугъу ашыгъэр. Чыгхэтэ товариществэхэм ащыпсэухэрэм гъэстыныпхъэ шхуантлэр алектэгъэхъэным епхыгъэ Иофхэр нахыбэу кыхагъэщыгъэх.

Планым зэрэщыгъэнэфагъэмкIэ, товариществэ 23-мэ ячагу 2134-мэ газыр аращэлэн фае. Ахэм ащыщэу 2041-р Мыекхуапэ хэхъэх, 67-р — Тэхутэмыкхое, 25-р — Теуцожь районхэм арытых. «Догазификацием» кыдыхэлъытагъэу ичагу фыращэлэнэу лъэу тхыль кхэзытыгъэр унэгъо 92-рэ мэхъу, 26-мэ зэзэгъыныгъэм адыклэтхэгъэх, чыгу Iахь 13-мэ ягъунапкъэхэм аращэлэгъах. Республикэм ит псэуплэхэм ягъунапкъэхэм апэблагъэу гъэпсыгъэ товариществэхэр зэклэмкIи 43-рэ мэхъу.

— «Социальнэ догазификацием» фэгъэхъыгъэ программэр Адыгеим зэрэщыпъыкIуатэрэм республикэм ипачэ лъэишэу ыналэ тет.

Джащ фэдэу Иофхэр зэрэзэшIуахыхэрэм парламентариехэр лъэплъэх. *Танэкли а ИофшIэныр лъыдгъэкIомэщит, — кыIуагъ Владимир Нарожнэм.*

Сурэтыр: АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэр.

Шалъэм ыпэ итхэу

Лъэпкъ проектэу «Шынэгъончъэ ыкли шэпхъэшIухэм адиштэрэ гъогухэр» зыфиIорэм кыдыхэлъытагъэу 2019-рэ ильэсым кыщегъэжъагъэу 2023-рэ ильэсым нэс километрэ 450-рэ хъурэ псэолъэ 300-м ехъу шапхъэхэм адиштэу Адыгеим щызэтырагъэпсыхъагъ ыкли щатыгъ.

Автомобиль гъогухэмкIэ ГъэорышIаплэу «Адыгеяавтодорым» кызэритыгъэмкIэ, мы ильэсым тельытэгъэ гъогушIын ИофшIэнхэр аухыгъэх, 2025-рэ ильэсым агъэцкIэн фаеу щытыгъэ ИофшIэнхэм афежъагъэх. 2024-рэ ильэсым гъогушIхэм километрэ 48-рэ зыкыхъэгъэ автомобиль гъогухэм ялахь 18-у республикэ мэхъанэ зилэхэр агъэцкIэжыгъэх.

«Лъэпкъ проектым игъэцкIэнкIэ Адыгеим дисциплинэ дэгъу зэрэхэлъыр кыгъэзлэгъуагъ. Джары лъэпкъ проектымкIэ гъэхъагъэхэм якъэкIуанIэр», — кыIуагъ Росавтодорым ипачэу Роман Новиковым лъэпкъ проектым игъэцкIэнкIэ Адыгеим гъэхъагъэу илэхэм къатегушIыIэзэ.

2025-рэ ильэсымкIэ Адыгеим гухэлъышхохэр илэх. Километрэ 50 фэдиз хъурэ автомобиль гъогухэу республикэ мэхъанэ зилэхэм ялахь 19-р шапхъэхэм адиштэу зэтырагъэпсыхъащых. Урысыем транспортымкIэ и Министерствэрэ гъогушIынымкIэ Федеральнэ агентствэмрэ игъусэхэу мэхъанэшхо зилэ проект заулэ Адыгеим ыгъэцкIагъ. Ащ хэхъэ кхушхъэлъэ чыплэхэм гъогухэр зэрэащIыхэрэр. Зеклоным зызэриушъомбгъурэм, автомобильхэу гъогухэм атетхэр нахыбэ зэрэхъурэм япхыгъэу республикэм игъоу ыльэгъугъэ проектхэр кыдалытэхэзэ, гъогушIыным нахь

зырагъэушъомбгъунэу рахъухъэ. Ахэм зэу ащыщ Краснодар еклурэ автомобиль гъогур нахь шъуамбгъо шыгъэныр, къалэу Мыекхуапэ кхэзыухъэрэ гъогум игъэпсын ухыгъэныр.

«ГъогушIынымкIэ Адыгеим гъэхъэгъэишхохэр илэх. Республикэ гъогухэм япроцент 66,5-р шапхъэхэм адиштэу зэтырагъэпсыхъагъэх. Адыгеим зеклонымкIэ амалышхохэр Iэклэлъых. Мы лъэныкъомкIэ ящыкIэгъэ инфраструктурэм игъэпсын та-

2024-рэ ильэсым гъогушIхэм километрэ 48-рэ зыкыхъэгъэ автомобиль гъогухэм ялахь 18-у республикэ мэхъанэ зилэхэр агъэцкIэжыгъэх.

Шынэгъончъэ ыкли шэпхъэшIухэм адиштэрэ гъогухэр

**УРЫСИЕМ
ИЛЬЭПКЪ
ПРОЕКТХЭР**

пэкли тыдэлэжъэщит. Иофхэр зэрэклорэм тылгъыплъэщит», — кыIуагъ Урысые Федерацием ивице-премьерэу Марат Хуснуллин.

ГъогушIыным епхыгъэ лъэпкъ проектэр зэрагъэцаклэрэм ишIуагъэкIэ Адыгеим гъогухэмкIэ инфраструктурэ ильэс кхэс нахышIу мэхъу зэпыт, гъогухэм ящынэгъончъагъэ кыхъэхъо. Джащ фэдэу хэгъэунафыкыгъэан фае автомобиль гъогухэу шапхъэхэм адиштэу зэтырагъэпсыхъагъэхэр нахыбэ зэрэхъугъэм кыхэкIэу гъогухэм атэхъухъэрэ тхыамыкIагъохэм нахь къазэракличыгъэр.

Бзыльфыгъэ чан

Федеральнэ гъэсэныгъэ программэу «Мама-предприниматель» зыфилорэм изэфэхьысыжхэр мы мафэхэм къэнэфагъэх. Бзыльфыгъэ бизнесым зегъэушъомбгъугъэным ар фэлорышлэ.

Зэнэкъокъум Къохъужъ Саидэ ипро-ектэу «Школа современной черкешенки» зыцлэм теклоныгъэ кышхыдихыгъ. Шушлэ фондым ыгъэнэфэгъэ грантэу сомэ мини 100 хъурэр ащ кыфагъэшъошагъ. Бизнес-проектыр цылэныгъэм шыпхырищы-ным мылькур ащ пэлуигъэхьащ.

Теклоныгъэ кыдэзыхыгъэ Саидэ гушыгъу тыфэхьугъ.

— Саида, уипроект сыда зыфгъэхьыгъэр?

— Адыгагъэм, унагъом илъ шэн-хаб-зэхэм, культурэм афэгъэхьыгъэ лфотхьабзэхэм язэхэщэн илъэсым кыклоцл жьугъэу зэхэщэным проектыр фэлэ-жъэщт.

— Хэта ащ хэлэжъэн зыгъэ-кыцтыр?

— Пшэщэ ныбжьыкълэхэр егъэджен-хэм ахэлэжъэнхэ альэкыщт. Бээр, лъэкпъ шэн-хабзэхэр, намысыр къэухъу-мэгъэнхэр, нахъ куоу зэрагъэшлэным

«Непэрэ адыгэ пшъашъэм иеджаплэ» уасэ кыфахыгъ.

— **Юфтхьабзэу зэхэпцэгъэхэм ыкIи уапэклэ зэхэпцэщтхэм ягугъу кытфэшлба.**

— Сэ АР-м ибзыльфыгъэхэм я Союз сыхэт. Сиеджэплэ сервис, АР-м ибзыль-фыгъэхэм я Союз ыкIи АР-м илэпэласэ-хэм, лъэкпъ лэпэщысэшлэным пылхэм я Ассоциация тызэгъусэхэу ыпклэ зыхэ-мыль юфтхьабзэхэу «Адыгэ тхыпхьэхэр лъэхьаным диштэу сыдэуштэу бгъэфедэ-щтхэ?», «Дышъэидэным идесэхэр» зы-филохэрэр редгъэклогыгъэх. «Нахы-жъымрэ нахыкълэмерэ язэфыщытыкI» зыцлэ десэхэр филологии шлэныгъэхэм-кIэ докторэу, профессорэу Унэрэкъо Рае сигъусэу зэхэщагъ.

Адыгэ лъэкпым икультурэ, ишэн-ха-бзэхэм, ыбзэ язэгъэшлэн лъэныкьоры-гъазэу шымытэу, лъэныкьо пстэури зэфэщэгъэнхэр пшъэрыл шъхьалэу зыфэгъэуцужьыгъ.

— **Зэнэкъокъум ыужэ зэхэщакло-хэм ялоф аухыгъа?**

— Зэхэщаклохэм кызырэталагъэмкIэ, зэнэкъокъу ужым программэм изэхэгъу-цонкIэ, лицензиет игъэлсынкIэ ыкIи нэмыкI лфхэмкIэ ялэпылэгъу кытагъэ-кыщт.

Федеральнэ программэу «Мама-пред-приниматель» зыфилорэм хэлэжъагъэ-хэм зэнэкъокъу ужым лфот адашлэныр зэпыурэп. Тапэклэ Адыгеим ибзыль-фыгъэ предпринимательхэм «Мой биз-нес» зыфилорэ Гупчэм илэпылэгъу кы-зфагъэфедэн, джащ фэдэу программэм ифедеральнэ едзыгъо хэлэжъэнхэ альэ-кыщт. Зигугъу къэтшыгъэ федеральнэ программэр зытегъэпсыхьагъэр бзыль-фыгъэ предпринимательхэм илэпылэгъу ягъэгъотыгъэным ары. Программэр зэрагъэцакIэрэм лъэплэ УФ-м эконо-микэ хэхьоныгъэмкIэ иминистрэ игуадзэу Татьяна Илюшниковар. Урысыем и Президентэу В.Путиныр зикIэщэкIо лъэкпъ проектэу «Предпринимательствэ цыкIумрэ гурытымрэ» диштэу програм-мэр пхыращы.

ЛЪЭПШЪЫКЪО Фатим.

кIэгъэгъушлугъэнхэр симурад шъхьал.

— **Зэнэкъокъоу узыхэлэжъагъэр сыдэуштэу реклогыгъа?**

— Адыгеим шыщ бзыльфыгъэ 50-м ехъу зэнэкъокъум къекIолэгъагъ. Ахэм ащыщэу анахъ дэгъоу кыыхахыгъэ 12-р ары ащ хэлэжъагъэхэр. Мэфитфым бизнесым епхыгъэу бзыльфыгъэхэм яшлэныгъэхэм ахагъэхьагъ, хэушъха-фыкIыгъэ егъэдженхэр тфызэхашагъэх, бизнес-планыр зэрэзэхэдгъэуцощтым тыфырагъэджагъ. Аужырэ мафэм биз-несым ылъэныкьокIэ гухэлъэу ялэхэм осэшхэр хэлплагъэх. Сиофтхьабзэу

Къохъужъ Саидэ икыдэзыхыгъэ

Лъэпшъыкьо Фатим

Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкIэ и Министерствэ, цыфхэм ЮфшлэпIэ ягъэгъотыгъэнымкIэ къэралыгъо къулыкъум Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышлэпIэ, Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм физическэ куль-турэмрэ спортымрэкIэ и Комитет яунашъу

КIэлэцыкIухэм яцынэгъончъагъэ гъэпытэгъэнымкIэ 2024 — 2025-рэ илъэсхэм Адыгэ Республикэм щызэрахъэщт амалхэм яхылагъ

Жъалымэу зыдзеклогъэхэ, бзэджэшлагъэ зыдызэрахъэгъэ кIэлэцыкIухэм, цылэныгъэм чыплэ кын ригъэуцогъэ кIэлэцыкIухэм илэпылэгъу икIу ягъэгъоты-гъэным тегъэпсыхьагъэу **унашъо тэшлэ:**

1. КIэлэцыкIухэм яцынэгъончъагъэ Адыгэ Республикэм шыгъэпытэгъэным-кIэ 2024 — 2025-рэ илъэсхэм ателытэгъэ программэр гуадзэм диштэу ухэсы-гъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министе-рствэ программэм игъэцэкIэнкIэ зэхэщэн-методическэ лфотхьабзэхэр зэрихьанхэу.

3. Адыгэ Республикэм игъэцэкIэкIо хабзэ икIулыкъухэу программэм хэ-лажъэхэрэм квартал къэс мазэм ия 20-рэ мафэ нэс программэр зэрагъэцакIэрэм-кIэ къэбархэр Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ кыIэклагъэхьанхэу.

4. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икIэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо кIулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанхэу;

— кыыхауыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ

макъэм», мазэ къэс кыдэкIырэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэгъуогъэхэр» зыфилорэм алэкигъэхьанхэу.

5. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэу Дж. Р. МЫРЗЭ
Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу Р. Б. МЭРЭТЫКЪУ

Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкIэ иминистрэу Е. К. ЛЕБЕДЕВ

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэу Ю. Ш. АУЛЪ
Цыфхэм ЮфшлэпIэ ягъэгъотыгъэнымкIэ къэралыгъо къулыкъум
Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышлэпIэ ипашъу Г. С. ЦЫГАНКОВА
Адыгэ Республикэм физическэ культурэмрэ спортымрэкIэ и Комитет итхьаматэу М. Д. ДЭГУЖЪЫЙ

кI. Мыекъуапэ,
Юныгъом и 3, 2024-рэ илъэс
N 191

Пцэжыеешэн спортыр

Анахь лъэшхэр кьэнэфагъэх

Пцэжыеешэнымкьэ Мыекьуапэ ичемпионат гъэшлэгонэу кьуагъэ. Мыекьопэ районым ит псыубытыплэу «Кужорэм» шызэхашэгъэ зэнэкьокьум пцэжые килограмм мини 3 фэдиз кышыхадзыгъ. Нэбгырэ тлуритлу хьурэ команди 8 ащ хэлэжыагъ.

Спортымкьэ мастерхэу Артюхинхэу Сергейрэ Алексейрэ якомандэу «ASVOCODE» зыцлэм зэнэкьокьум ипэублэ кышхэгъэжыагъэу пэрытныгъэр ыубытыгъ ыкьи кьэгъэлъэгъон анахь дэгъу илэу ар ыухыгъ. Мы нэбгыритлум эклэмкьи пцэжые килограмм 574,5-м ехъу кышыхадзыгъ, ипчъагъэкьэ 207-рэ, гурытымкьэ зым кышхэгъэр килограмми 2,7-рэ. Пцэжые анахь инэу кышыхадзыгъэм килограмми 9,4-рэ кьещэчы. Турнирым иаужырэ такыкьхэм

анэс ятлонэрэ чьиплэр кьыдзыхыщтыр кьэшлэгъога. Ащ фэбэнагъэх командэхэу «Кузняteam» ыкьи «ASVOCODE-1» зыфилохэрэр. Кузнецовхэу Дмитрийрэ Викторрэ нахь лъэшыгъэх, ахэм тыжыын медальхэр афагъэшъошагъэх. Нэбгыритлум пцэжые килограмм 519,4-м ехъу кышыхадзыгъ, ахэр ары анахь иныри, килограмм 12,8-рэ кьэзыщэчырэр, кьэзыу-бытыгъэр. Ящэнэрэ чьиплэр Вадим Гасановымрэ Денис Тенрэ кьыдахыгъ.

Футбол

Зэнэкьокьур аухыгъ

Футболымкьэ Адыгеим ичемпионат мы мафэхэм аухыгъ. Зэнэкьокьум кьызэрэдилытэу, командэ пэпчь футболисти 8 хэтыгъ.

Кошхэблэ районыр кьэзыгъэлъэгъогъэ «Zihi» теклоныгъэр кьыдихыгъ. Ащ ифутболистхэр дахэу ешлагъэх, зэлуклэгъу пэпчь теклоныгъэм фэбэнагъэх. Ятлонэрэ чьиплэм щыт МФОК-у «Ошъутенэр», ар чемпионым зы очкокьэ ыуж кьынагъ. Ящэнэрэ хьугъэ Мыекьопэ районым икомандэу «Троя».

Кьэлапчъэм лэгуаор анахьыбэрэ дэзыдзагъэхэр Иван Матренинымрэ Джыгунэ Арсенрэ.

Теклоныгъэр кьыдзыхыгъэ командэм Урысыем ичемпионат ифинал едзыгъоу Шъачэ шыклоштым Адыгеир кьышхэгъэлъэгъошт.

Командэхэр зыдэщыт чьиплэхэр ыкьи очко пчъагъэу рагъэкьугъэр:

1. «Zihi» - 10.
2. МФОК-у «Ошъутен» - 9.
3. «Троя» - 6.
4. «Братство» - 3.
5. «Спортмастер» - 1.

Кьатхэхэрэм яшлшрэ редакцием иепллыкьэхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкьышт.

Наклубгор зыгъэхъазырыгъэр БЗЭШУ Асхьад.

Зэхъышагъэр ыкьи кьыдзыхыгъэкьыгъэр:
АР-м лъэпкьэ Иофхэмкьэ, лэжыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэпкьэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкьэ ыкьи кьэбар жьугъэм иамалхэмкьэ и Комитет
Адресыр:
385000
кь. Мыекьуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыгъэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кьаихыгъэр А4-кьэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкьэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкьлунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием эклэгъэкьожыхы.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
УФ-м хэутын Иофхэмкьэ, телерадиокъэтын-хэмкьэ ыкьи зэлыгъыкьэ амалхэмкьэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чьиплэ гъэларышлэп, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкьэмкьи пчъагъэр
4523
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1629

Хэутыным узшыкьлэхэнэу щыт уахьтэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщыкьлэхгъэхэу уахьтэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьалэр
Мэщлэкьэ Саид

Редактор шъхьалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшгъэдэкьыж зыхьырэ секретарыр
Жакьмыкьэ А. З.